Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

12. juuli 2012*

Uute liikmesriikide ühinemine — Põllumajandustoodete üleliigse laovaru tasu kindlaksmääramine — Siseriiklikus õigusnormis Euroopa Liidu niisuguse määruse sättele viitamine, mida ei olnud Euroopa Liidu Teatajas asjaomase liikmesriigi keeles nõuetekohaselt avaldatud

Kohtuasjas C-146/11,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Riigikohtu (Eesti) 17. märtsi 2011. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 25. märtsil 2011, menetluses

AS Pimix (likvideerimisel)

versus

Maksu- ja Tolliameti Lõuna maksu- ja tollikeskus,

Põllumajandusministeerium,

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja esimees J. N. Cunha Rodrigues, kohtunikud U. Lõhmus, A. Rosas, A. Arabadjiev ja C. G. Fernlund (ettekandja),

kohtujurist: V. Trstenjak,

kohtusekretär: ametnik K. Sztranc-Sławiczek,

arvestades kirjalikus menetluses ja 3. mai 2012. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

— AS Pimix (likvideerimisel), esindajad: advokaat M. Ots ja vandeadvokaat T. Pikamäe,

— Eesti valitsus, esindaja: M. Linntam,

— Euroopa Komisjon, esindajad: K. Saaremäel-Stoilov, H. Tserepa-Lacombe ja A. Marcoulli,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: eesti.

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb seda, kuidas tõlgendada ELTL artiklit 288 ja artikli 297 lõiget 1 ning akti Tšehhi Vabariigi, Eesti Vabariigi, Küprose Vabariigi, Läti Vabariigi, Leedu Vabariigi, Ungari Vabariigi, Malta Vabariigi, Poola Vabariigi, Sloveenia Vabariigi ja Slovaki Vabariigi ühinemistingimuste ja Euroopa Liidu aluslepingutesse tehtavate muudatuste kohta (ELT 2003, L 236, lk 33, edaspidi „2003. aasta ühinemisakt") artiklit 58.

2 Taotlus on esitatud AS Pimixi (likvideerimisel) (edaspidi „Pimix") vaidluses Maksu- ja Tolliameti Lõuna maksu- ja tollikeskusega ning Põllumajandusministeeriumiga üleliigse laovaru tasu määramise üle.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

2003. aasta ühinemisakt

3 2003. aasta ühinemisakti artikkel 2 sätestab:

„Alates ühinemiskuupäevast on asutamislepingute sätted ning institutsioonide ja Euroopa Keskpanga poolt enne ühinemist vastuvõetud aktid uutele liikmesriikidele siduvad ja neid kohaldatakse nendes riikides vastavalt kõnealustes lepingutes ja käesolevas aktis sätestatud tingimustele."

4 2003. aasta ühinemisakti artikli 41 esimene lõik lubab Euroopa Komisjonil võtta meetmeid, et hõlbustada uute liikmesriikide üleminekut nendes liikmesriikides kehtivalt korralt ühise põllumajanduspoliitika rakendamisest tulenevale korrale. Neid üleminekumeetmeid „võidakse võtta ja kohaldada kolme ühinemisjärgse aasta jooksul".

5 2003. aasta ühinemisakti artikkel 58 sätestab:

„Enne ühinemist vastuvõetud ning nõukogu, komisjoni või Euroopa Keskpanga poolt eesti, leedu, läti, malta, poola, slovaki, sloveeni, tšehhi ja ungari keeles koostatud institutsioonide ja Euroopa Keskpanga aktide tekstid on alates ühinemiskuupäevast autentsed samadel tingimustel kui üheteistkümnes praeguses keeles koostatud tekstid. Need avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*, kui praegustes keeltes koostatud tekstid on seal avaldatud."

Määrus nr 1

6 Nõukogu 15. aprilli 1958. aasta määruse nr 1, millega määratakse kindlaks Euroopa Majandusühenduses kasutatavad keeled (EÜT 1958, 17, lk 385; ELT eriväljaanne 01/01, lk 3) ja mida on muudetud 2003. aasta ühinemisaktiga, artikli 1 kohaselt on liidu ametlikud keeled „eesti, hispaania, hollandi, inglise, itaalia, kreeka, leedu, läti, malta, poola, portugali, prantsuse, rootsi, saksa, slovaki, sloveeni, soome, taani, tšehhi ja ungari keel".

7 Määruse artikkel 4 sätestab:

„Määrused ja muud üldkohaldatavad dokumendid koostatakse kahekümnes ametlikus keeles."

8 Määruse artikkel 5 sätestab:

„*Euroopa Liidu Teataja* avaldatakse kahekümnes ametlikus keeles."

9 Määruse artikkel 8 sätestab:

„Kui liikmesriigil on rohkem kui üks ametlik keel, reguleeritakse kasutatavat keelt selle riigi taotluse korral tema enda õiguse üldsätetega.

[…]”.

Määrus (EÜ) nr 1972/2003

10 Komisjoni 10. novembri 2003. aasta määruse (EÜ) nr 1972/2003 Tšehhi Vabariigi, Eesti, Küprose, Läti, Leedu, Ungari, Malta, Poola, Sloveenia ja Slovakkia ühinemisel põllumajandustoodetega kauplemise suhtes võetavate üleminekumeetmete kohta (ELT L 293, lk 3; ELT eriväljaanne 03/40, lk 474) õiguslikuks aluseks on muu hulgas 2003. aasta ühinemisakti artikkel 41.

11 Määruse nr 1972/2003 põhjenduse 1 kohaselt on määruse eesmärk „vältida põllumajanduse ühist turukorraldust mõjutavate kaubandushäirete ohtu, mis tuleneb 10 uue riigi ühinemisest Euroopa Liiduga 1. mail 2004”. Sellist ohtu arvesse võttes on määruse põhjenduses 3 toonitatud, et „tuleks sätestada, et uute liikmesriikide ülemäärased varud maksustatakse”.

12 Sel eesmärgil kohustab määruse nr 1972/2003 artikli 4 lõige 1 uusi liikmesriike nõudma 1. mail 2004 vabas ringluses olevate toodete ülemääraste varude omanikelt maksu tasumist.

13 Määruse artikli 4 lõige 2 sätestab:

„Et kindlaks teha iga omaniku ülemäärased varud, võtavad uued liikmesriigid eelkõige arvesse järgmist:

a) ühinemisele eelnevate aastate varude keskmine;

b) ühinemisele eelnevate aastate kaubanduse struktuur;

c) asjaolud, mille käigus varud tekkisid.

Ülemääraste varude mõistet kohaldatakse uutesse liikmesriikidesse imporditud või uutest liikmesriikidest pärit toodete suhtes. Ülemääraste varude mõistet kohaldatakse uute liikmesriikide turgudele ettenähtud toodete suhtes.

[...]”.

14 Määruse artikli 4 lõige 3 sätestab, et ülemääraste varude maksu määr määratakse kindlaks 1. mail 2004 kohaldatava *erga omnes* imporditollimaksu määra põhjal. Nimetatud tollimaksu määr on ette nähtud komisjoni 11. septembri 2003. aasta määruses (EÜ) nr 1789/2003, millega muudetakse tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühist tollitariifistikku käsitleva nõukogu määruse (EMÜ) nr 2658/87 I lisa (ELT L 281, lk 1; ELT eriväljaanne 02/14, lk 3).

15 Ülemääraste varude maksu õige kohaldamise tagamiseks nõuab määruse nr 1972/2003 artikli 4 lõige 4, et uued liikmesriigid teeksid viivitamatult 1. mai 2004. aasta seisuga olemasolevate varude inventuuri ja teataksid hiljemalt 31. juuliks 2004 komisjonile ülemäärastes varudes olevate toodete kogused.

16 Määruse artikli 4 lõige 5 näeb ette, et Eesti puhul kohaldatakse seda muu hulgas kombineeritud nomenklatuuri (edaspidi „KN”) koodiga 0405 10 hõlmatud toodete, s.o või suhtes.

17 Vastavalt määruse artiklile 10 kohaldati määrust 1. maist 2004 kuni 30. aprillini 2007.

Määrus nr 1789/2003

18 Nõukogu 23. juuli 1987. aasta määruse (EMÜ) nr 2658/87 tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühise tollitariifistiku kohta (EÜT L 256, lk 1; ELT eriväljaanne 02/02, lk 382) I lisa sisaldab KN-i. Komisjon ajakohastab seda kord aastas. Määrus nr 1789/2003 jõustus 1. jaanuaril 2004.

Eesti õigus

19 Riigikogu võttis 7. aprillil 2004 vastu üleliigse laovaru tasu seaduse (RT I 2004, 30, 203, edaspidi „ÜLTS"). Seadus avaldati *Riigi Teatajas* 27. aprillil 2004 ja see jõustus 1. mail 2004.

20 ÜLTS § 7 kohaselt võrdub üleliigne laovaru 1. mail 2004 tegelikult käitleja valduses olnud laovaru ja ülekandevaru vahega.

21 ÜLTS § 6 määratleb „ülekandevaru" Eesti Vabariigi Euroopa Liiduga ühinemisele eelnenud nelja aasta, s.o aastate 2000–2003 laovaru seisu keskmisena, mida suurendatakse 1,2 korda.

22 ÜLTS § 10 kohaselt arvutab ülekandevaru ja üleliigse laovaru suuruse käitleja deklareeritud andmete alusel Põllumajandusministeerium. Käitleja põhjendatud taotluse korral võib Põllumajandusministeerium võtta arvesse teatavaid asjaolusid, mis võivad selgitada laovaru suurenemist mis tahes spekulatsioonidest sõltumata.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

23 Põllumajandusministeerium määras 29. oktoobril 2004 Pimixi naturaalse või (KN-kood 0405 10 19) üleliigse laovaru suuruseks 550 tonni.

24 Maksu- ja Tolliameti Lõuna maksu- ja tollikeskus määras 26. novembri 2004. aasta maksuteatega Pimixile tasumiseks üleliigse laovaru tasu 16 318 500 krooni. Riigikohtu 5. oktoobri 2006. aasta otsuse järgimiseks tunnistas Maksu- ja Tolliameti Lõuna maksu- ja tollikeskus selle maksuteate kehtetuks ning määras 29. märtsi 2007. aasta uue maksuteatega Pimixi üleliigse laovaru tasuks sellesama summa vastavalt ÜLTS § 14 lõikest 2 ja määruse nr 1972/2003 artikli 4 lõikest 3 tulenevale määrale.

25 Pimix vaidlustas 29. oktoobri 2004. aasta käskkirja ja 29. märtsi 2007. aasta maksuteate. Tema kaebused esimeses kohtuastmes ja apellatsiooniastmes jäeti rahuldamata. Kassatsioonkaebuses heitis Pimix madalama astme kohtutele ette määruste nr 1789/2003 ja nr 1972/2003 kohaldamist, samas kui need ei olnud *Euroopa Liidu Teatajas* nõuetekohaselt eesti keeles avaldatud ning lisaks ei kehtinud alates 1. maist 2004 enam siseriiklikud normid, millega KN oli üle võetud. Tuginedes 11. detsembri 2007. aasta otsusele kohtuasjas C-161/06: Skoma-Lux (EKL 2007, lk I-10841), väidab Pimix, et Eesti maksuhaldur ei saa talle panna kohustusi, mis tulenevad siseriiklikku õigusesse üle võtmata ning enne 5. märtsi 2005 nõuetekohaselt avaldamata normidest.

26 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et õigusvaidluse lahendus sõltub küsimusest, kas Pimixi üleliigse laovaru kindlaksmääramisel tugines maksuhaldur üksnes sellistele liidu õigusaktide sätetele, mis on ÜLTS-iga üle võetud, või kohaldas maksuhaldur neid õigusakte otse, enne kui need olid *Euroopa Liidu Teatajas* nõuetekohaselt eesti keeles avaldatud.

27 Eelotsusetaotluse esitanud kohus on seisukohal, et maksu määramiseks olulised elemendid (maksusuhte subjekt, objekt ja maksumäär) ei tulene selgelt ja otseselt ÜLTS-ist. ÜLTS-i mitmes sättes on nimelt viidatud liidu õigusaktidele. Nii on seoses maksusuhte subjektiga mõiste „käitleja" määratletud ÜLTS § 5 lõikes 1 viitega mõistele „põllumajandustoode", mis on omakorda esitatud ÜLTS

§-is 2 viitega määruse nr 1972/2003 artikli 4 lõikes 5 Eesti kohta sätestatud osale. Nimetatud kohus märgib, et viimati nimetatud säte on ebaselge, sest KN-i sisu mõistmiseks tuleb pöörduda määruse nr 1789/2003 poole.

28 Eelotsusetaotluse esitanud kohus tõdeb, et ajal, mil Pimix oli kohustatud oma deklaratsiooni esitama, ei olnud tal võimalik aru saada selle esitamise vajadusest ega sellest, milliste põllumajandustoodete osas on selline kohustus tekkinud. Määrused nr 1789/2003 ja nr 1972/2003 ei olnud laovaru seisu fikseerimiseks ette nähtud kuupäeval (1. mai 2004) ega Pimixile üleliigse laovaru kindlaks määranud 29. oktoobri 2004. aasta käskkirja andmise ajal *Euroopa Liidu Teatajas* eesti keeles avaldatud.

29 Konkreetsemalt määruses nr 1789/2003 sätestatud KN-i kohta märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et 1. mail 2004 ei olnud see üheski sel ajal kehtinud siseriiklikus õigusaktis üle võetud.

30 Nendel asjaoludel on siseriiklikul kohtul tekkinud kahtlus, kas ÜLTS §-s 2 viitamine *Euroopa Liidu Teatajas* nõuetekohaselt eesti keeles avaldamata liidu määrusele on selle määruse ülevõtmine selles tähenduses, mida pidas silmas Euroopa Kohus 4. juuni 2009. aasta otsuses kohtuasjas C-560/07: Balbiino (EKL 2009, lk I-4447) ning 29. oktoobri 2009. aasta otsuses kohtuasjas C-140/08: Rakvere Lihakombinaat (EKL 2009, lk I-10533).

31 Seetõttu otsustas Riigikohus menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas [ELTL] artiklit 288 koostoimes [2003. aasta] ühinemisakti artikliga 58 saab Euroopa Kohtu praktikat [eespool viidatud kohtuotsused Skoma-Lux, Balbiino ja Rakvere Lihakombinaat] arvesse võttes tõlgendada selliselt, et üksikisikult saab nõuda [...] määrusest [...] nr 1972/2003 tuleneva kohustuse täitmist ka

a) sellest hoolimata, et nimetatud määrus ei olnud 1. mai 2004. aasta seisuga eesti keeles *Euroopa Liidu Teatajas* avaldatud

b) ning liikmesriigi seadusandja ei korranud määruses sätestatud põllumajandustoote mõistet siseriiklikus õigusaktis, vaid piirdus viitega nimetatud nõuetekohaselt avaldamata määruse artikli 4 lõikele 5,

c) kuid üksikisik täitis ühe sellest määrusest tuleneva kohustuse (deklareeris laovaru õige kaubakoodi järgi) ja ta ei ole seda kohustust vaidlustanud

d) ja talle määrati liikmesriigi pädeva asutuse poolt maks ajal, mil määrus nr 1972/2003 oli juba eesti keeles *Euroopa Liidu Teatajas* avaldatud?

2. Kas [2003. aasta] ühinemisakti artiklist 58, [ELTL] artikli 297 lõikest 1 ning [...] määruse [...] nr 1972/2003 põhjendusest 3 ja artiklist 4 koostoimes saab järeldada, et liikmesriik võib nõuda üksikisikult maksu ülemäärase varu eest, kui määrus nr 1972/2003 ei olnud 1. mai 2004. aasta seisuga eesti keeles *Euroopa Liidu Teatajas* avaldatud, kuid liikmesriigi pädeva asutuse poolt hiljem maksu määramise ajal oli nimetatud määrus juba eesti keeles *Euroopa Liidu Teatajas* avaldatud?”

Eelotsuse küsimuste analüüs

32 Nende kahe küsimusega, mida tuleb analüüsida koos, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas 2003. aasta ühinemisakti artiklit 58 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus, kui Eestis kohaldatakse üksikisikute suhtes määruse nr 1972/2003 sätteid, mis ei olnud 1. mai 2004. aasta seisuga eesti keeles *Euroopa Liidu Teatajas* avaldatud ega selle liikmesriigi siseriiklikku õigusesse üle võetud, kuigi üksikisikud võisid nendega tutvuda muul viisil.

33 Sellele küsimustele vastamiseks peab meenutama, et liidu õiguskorra aluspõhimõtte kohaselt ei saa ametivõimu õigusaktile õigussubjektide vastu tugineda enne, kui neil on olnud võimalik sellega tutvuda nõuetekohase avaldamise kaudu *Euroopa Liidu Teatajas* (25. jaanuari 1979. aasta otsus kohtuasjas 98/78: Racke, EKL 1979, lk 69, punkt 15, ja eespool viidatud kohtuotsus Skoma-Lux, punkt 37).

34 Lisaks nähtub 2003. aasta ühinemisakti artiklist 2, et institutsioonide poolt enne ühinemist vastuvõetud aktid on uutele liikmesriikidele siduvad ja neid kohaldatakse nendes riikides alates ühinemisest. See, kas neile aktidele saab kõnealustes riikides tugineda füüsiliste ja juriidiliste isikute vastu, sõltub siiski liidu õiguse liikmesriikides rakendamise üldistest tingimustest, nii nagu need on nähtud ette aluslepingutes ja uute liikmesriikide jaoks 2003. aasta ühinemisaktis endas (eespool viidatud kohtuotsus Skoma-Lux, punkt 32).

35 Mis puudutab nõukogu ja komisjoni määrusi ning nende institutsioonide direktiive, mis on adresseeritud kõikidele liikmesriikidele, siis tuleneb ELTL artikli 297 lõikest 2, et nendel aktidel saab olla õigusmõju vaid siis, kui need on *Euroopa Liidu Teatajas* avaldatud (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Skoma-Lux, punkt 33).

36 Nendest põhimõtetest tuleb kinni pidada ja sel peavad olema samasugused tagajärjed siis, kui liidu õigusnormid kohustavad liikmesriike võtma nende rakendamiseks meetmeid, millega pannakse kohustusi üksikisikutele. Seetõttu peavad niisugused meetmed olema avaldatud, et isikutel oleks võimalik nendega tutvuda (vt selle kohta 20. juuni 2002. aasta otsus kohtuasjas C-313/99: Mulligan jt, EKL 2002, lk I-5719, punktid 51 ja 52). Huvitatud isikutel peab olema võimalik tutvuda ka neile kohustusi paneva siseriikliku meetme allikaga. Avaldada ei tule mitte üksnes siseriiklikud õigusnormid, vaid ka liidu õigusakt, mis olenevalt olukorrast kohustab liikmesriike võtma meetmeid, millega pannakse kohustusi üksikisikutele (vt selle kohta 10. märtsi 2009. aasta otsus kohtuasjas C-345/06: Heinrich, EKL 2009, lk I-1659, punktid 45–47).

37 Lisaks tuleneb 2003. aasta ühinemisakti artiklist 58 koosmõjus määruse nr 1 artiklitega 4, 5 ja 8, et liikmesriigi jaoks, mille keel on üks Euroopa Liidu ametlikest keeltest, peab liidu määruse nõuetekohane avaldamine hõlmama selle akti avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* vastava liikmesriigi keeles (eespool viidatud kohtuotsus Skoma-Lux, punkt 34).

38 Euroopa Kohus on niisiis leidnud, et 2003. aasta ühinemisakti artikkel 58 välistab selle, et kohustusi, mis sisalduvad liidu õigusnormides, mida ei ole avaldatud *Euroopa Liidu Teatajas* uue liikmesriigi keeles, kuigi see on liidu ametlik keel, võiks kohaldada üksikisikute suhtes vastavas liikmesriigis, ja seda ka juhul, kui need isikud oleksid saanud tutvuda nende õigusnormidega muul viisil (eespool viidatud kohtuotsus Skoma-Lux, punkt 51, ja kohtuotsus Balbiino, punkt 30).

39 ÜLTS-i vastuvõtmisega 7. aprillil 2004 täitis Eesti Vabariik määrusest nr 1972/2003 tulenevad kohustused, kehtestades põllumajandustoodete üleliigse laovaru tasu ja määrates kindlaks selle arvutamise viisi. Niisiis paneb ÜLTS Eestis üksikisikutele kohustusi hoolimata sellest, et nende isikute vastu ei saa sellele määrusele tugineda enne, kui neil on olnud võimalik määrusega tutvuda nõuetekohase avaldamise kaudu *Euroopa Liidu Teatajas* selle liikmesriigi keeles. Muu hulgas pannakse neile kohustus esitada Põllumajandusministeeriumile hiljemalt 15. maiks 2004 deklaratsioon nende valduses olevate teatud põllumajandustoodete laovaru kohta 2004. aasta 1. mai seisuga. Vaidlust ei ole

selles, et üleliigse laovaru tasu maksmise kohustus määratakse kindlaks selle kuupäeva seisuga laovaru alusel. Maksuteate väljastamise kuupäeval ei ole järelikult üleliigse laovaru tasuga maksustatava teokoosseisu suhtes mingit tähendust. Seetõttu ei võimalda põhikohtuasjas asjaolu, et 29. märtsi 2007. aasta maksuteade väljastati pärast määruste nr 1789/2003 ja nr 1972/2003 *Euroopa Liidu Teatajas* nõuetekohaselt eesti keeles avaldamist, asuda seisukohale, et ÜLTS-i jõustumise kuupäeval sai nimetatud määrustele Pimixi vastu tugineda.

40 Euroopa Kohus on juba leidnud, et eespool viidatud kohtuotsusest Skoma-Lux tulenev põhimõte ei takista tuginemast üksikisikute vastu määruse nr 1972/2003 sellistele sätetele, mis on ÜLTS-iga üle võetud. Mainitud põhimõttel võib siiski olla residuaalne kohaldamisala juhul, kui enne selle määruse ametlikku eesti keeles avaldamist tugineksid Eesti ametivõimud üksikisikute vastu määruse sellistele sätetele, mida ei ole ÜLTS-iga üle võetud (eespool viidatud kohtuotsus Balbiino, punkt 32, ja kohtuotsus Rakvere Lihakombinaat, punkt 34).

41 Määrus nr 1972/2003 paneb liikmesriikidele kohustuse maksustada 1. mail 2004 olemasolevad üleliigsed varud teatud põllumajandustoodete puhul, mis määratakse kindlaks nende KN-koodidega. See määrus ei olnud 1. mai 2004. aasta seisuga eesti keeles *Euroopa Liidu Teatajas* avaldatud, see avaldati eestikeelsena alles 3. märtsil 2005. Määrus nr 1789/2003, mis sisaldas sel ajal kehtinud KN-i, avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* eestikeelsena alles 6. augustil 2004. Kui ÜLTS 1. mail 2004 jõustus, ei olnud üksikisikutel võimalik saada *Euroopa Liidu Teatajas* nõuetekohaselt eesti keeles avaldatud liidu õigusnormide kaudu teada, millised tooted maksustatakse üleliigse laovaru tasuga. ÜLTS ei andnud nende toodete määratlust, vaid piirdus viitamisega määruse nr 1972/2003 artikli 4 lõikele 5. Üksikisikutel ei olnud võimalik neid tooteid ka siseriiklike õigusnormide abil kindlaks teha, sest Eesti tollinomenklatuur oli tunnistatud kehtetuks alates 1. maist 2004.

42 Neil asjaoludel tuleb asuda seisukohale, et määruste nr 1789/2003 ja nr 1972/2003 asjakohastele sätetele ei saanud Eestis alates 1. maist 2004 üksikisikute vastu tugineda, kuna neid ei olnud eesti keeles nõuetekohaselt *Euroopa Liidu Teatajas* avaldatud või selle liikmesriigi siseriiklikku õigusesse üle võetud.

43 Eesti valitsus toonitab siiski, et põhikohtuasjas teadis Pimix oma kohustuste ulatust alates 1. maist 2004, kuna juba 2003. aasta ühinemisakt nägi ette põllumajandustoodete üleliigse laovaru maksustamise. Eesti valitsus on seisukohal, et kui määrusele nr 1972/2003 ei saaks üksikisikute vastu tugineda, oleks see vastuolus selle määruse ja 2003. aasta ühinemisakti eesmärgiga: võidelda põllumajandustoodetega spekuleerimise vastu.

44 Euroopa Kohus on otsustanud, et õiguskindluse ja võrdse kohtlemise põhimõtetest lähtuva kohtupraktika – millele on viidatud käesoleva otsuse punktides 33–38 – järgimine ei ole vastuolus liidu õiguse tõhususe põhimõttega, sest viimati nimetatud põhimõte ei saa puudutada eeskirju, millele ei saa veel üksikisikute vastu tugineda. Kui tõhususe põhimõtte nimel lubada nõuetekohaselt avaldamata aktile tuginemist, tähendaks see, et vastavas liikmesriigis jäetakse üksikisikute kanda negatiivsed tagajärjed, mis tulenevad asjaolust, et liidu administratsioon ei täitnud kohustust tagada, et kogu *acquis communautaire* oleks ühinemise kuupäeval kõigis liidu ametlikes keeltes kättesaadav (eespool viidatud kohtuotsus Skoma-Lux, punkt 42).

45 Eesti valitsus lisab, et Pimix täitis raskusteta ÜLTS-ist tuleneva deklareerimiskohustuse, näidates sellega, et ta teadis oma kohustuste ulatust ka enne määruste nr 1789/2003 ja nr 1972/2003 *Euroopa Liidu Teatajas* nõuetekohaselt eesti keeles avaldamist.

46 Kuid asjaolust, et põhikohtuasjas kaebuse esitanud äriühing deklareeris 1. mai 2004. aasta seisuga tema valduses olnud maksustatavate toodete kogused täpselt ja oli seega kohaldatavatest liidu normidest teadlik, siiski ei piisa, et muuta võimalikuks *Euroopa Liidu Teatajas* nõuetekohaselt avaldamata liidu õigusnormidele tuginemine tema vastu (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Skoma-Lux, punkt 46).

47 Eeltoodut arvesse võttes tuleb esitatud küsimustele vastata, et 2003. aasta ühinemisakti artiklit 58 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus, kui Eestis kohaldatakse üksikisikute suhtes määruse nr 1972/2003 sätteid, mis ei olnud 1. mai 2004. aasta seisuga eesti keeles *Euroopa Liidu Teatajas* avaldatud ega selle liikmesriigi siseriiklikku õigusesse üle võetud, kuigi üksikisikud võisid nendega tutvuda muul viisil.

Kohtukulud

48 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

Akti Tšehhi Vabariigi, Eesti Vabariigi, Küprose Vabariigi, Läti Vabariigi, Leedu Vabariigi, Ungari Vabariigi, Malta Vabariigi, Poola Vabariigi, Sloveenia Vabariigi ja Slovaki Vabariigi ühinemistingimuste ja Euroopa Liidu aluslepingutesse tehtavate muudatuste kohta artiklit 58 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus, kui Eestis kohaldatakse üksikisikute suhtes komisjoni 10. novembri 2003. aasta määruse (EÜ) nr 1972/2003 (Tšehhi Vabariigi, Eesti, Küprose, Läti, Leedu, Ungari, Malta, Poola, Sloveenia ja Slovakkia ühinemisel põllumajandustoodetega kauplemise suhtes võetavate üleminekumeetmete kohta) sätteid, mis ei olnud 1. mai 2004. aasta seisuga eesti keeles *Euroopa Liidu Teatajas* avaldatud ega selle liikmesriigi siseriiklikku õigusesse üle võetud, kuigi üksikisikud võisid nendega tutvuda muul viisil.

Allkirjad